

Bratislava 13. októbra 2003
Poradové číslo: 1/03

S T A N O V I S K O

generálneho prokurátora podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre k aplikácii ustanovení § 250 ods. 1 a § 250a ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 553/2002 Z.z.

Konanie páchatel'a, ktorý v čase do 31. augusta 2003 pri zadovažovaní si úveru uviedol do omylu iného v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, spôsobil škodu vyššiu ako nepatrnú neprevyšujúcu škodu malú, a od začatia skutku konal so zámerom úver nesplatiť, treba posúdiť ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák.

O d ô v o d n e n i e

V ostatnom období bola zistená nejednotná prax pri právnom posudzovaní konania páchatel'a spáchaného do 1. septembra 2003, ktorý vylákal úver od právnickej osoby poskytujúcej úvery napr. tým, že ju uviedol do omylu v otázke jeho zamestnania a príjmu, spôsobil tak škodu vyššiu ako nepatrnú ktorá nedosiahla výšku škody malej, pričom od počiatku konal so zámerom úver nesplatiť.

V niektorých prípadoch došlo k odsúdeniu páchatel'a pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák., v iných skutkovo analogických prípadoch bolo už v prípravnom konaní trestné stíhanie zastavené podľa § 172 ods. 1 písm. b/ Tr.por. alebo trestné oznámenie bolo odmietnuté podľa § 159 ods. 1 písm. c/ Tr.por. --

Podstata problému spočíva v odlišnom prístupe k posudzovaniu vzťahu ustanovení § 250 ods. 1 Tr.zák. a § 250a ods. 1 Tr.zák. v znení účinnom do 31. augusta 2003.

Ustanovenie § 250 ods. 1 Tr.zák. v znení zákona č. 553/2002 Z.z. znelo nasledovne:

„ (1) Kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo zákazom činnosti alebo peňažným trestom alebo prepadnutím veci.“

Ustanovenie § 250a ods. 1 Tr.zák. v znení zákona č. 553/2002 Z.z. znelo nasledovne:

„ (1) Kto vyláka od iného úver alebo záruku na úver tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, a tak mu spôsobí škodu nie malú alebo získa pre seba prospech nie malý, potresce sa odňatím slobody až na tri roky alebo zákazom činnosti, alebo peňažným trestom.“

Rozhodnutia o zastavení trestného stíhania podľa § 172 ods.1 písm. b/ Tr.por. a o odmietnutí trestného oznámenia podľa § 159 ods. 1 písm. c/ Tr.por. vychádzali z názoru, že konaním páchatela boli naplnené znaky trestného činu úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr.zák. okrem znaku škody nie malej, preto vzhľadom na pomer špeciality ustanovenia § 250a ods. 1 Tr.zák. k ustanoveniu § 250 ods. 1 Tr.zák. nešlo o trestný čin. Postúpenie veci podľa § 171 ods. 1 Tr.por. nebolo možné, pretože spôsobená škoda - vyššia ako nepatrná, presahovala hranicu škody určenú ustanovením § 50 ods.1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

V záujme zjednotenia aplikačnej praxe prostredníctvom výkladu tejto právnej otázky generálny prokurátor Slovenskej republiky v konkrétnej veci podal sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvineného proti uzneseniu prokurátora okresnej prokuratúry, ktorým bolo rozhodnuté o zastavení trestného stíhania podľa § 172 ods. 1 písm. b/ Tr.por.

Išlo o vec, v ktorej bol obvinený R.Č. trestne stíhaný pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák. spáchaný v podstate na tom skutkovom základe, že

v máji 2002 v Ž. pri uzavieraní úverovej zmluvy, na základe ktorej mu mala byť poskytnutá suma 12.000,- Sk, uviedol do omylu spoločnosť poskytujúcu úvery tým, že jej predložil potvrdenie o výške príjmov osvedčujúce, že je zamestnancom súkromného podnikateľa a že jeho čistý mesačný príjem je 13.400,- Sk, hoci v čase od 2. januára 2002 do 8. októbra 2002 bol vedený ako nezamestnaný na okresnom úrade práce a následne bol z evidencie vyradený z vlastnej viny, v dôsledku čoho po

vyhotovení úverovej zmluvy mu bola odovzdaná suma 12.000,- Sk, ktorú použil na nezistený účel, čím spôsobil spoločnosti poskytujúcej úvery škodu vo výške 18.590,- Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky akceptoval názor generálneho prokurátora o nezákonnosti napadnutého uznesenia, sťažnosťou pre porušenie zákona napadnuté uznesenie prokurátora okresnej prokuratúry zrušil a prikázal mu vec znovu prejednať a rozhodnúť, pričom mu určil spôsob právneho posúdenia skutku.

Pre posudzovanie vzťahu ustanovení § 250 ods. 1 Tr.zák. a § 250a ods. 1 Tr.zák. z rozsudku najvyššieho súdu vyplynulo nasledovné:

Ustanoveniami § 250 ods. 1 Tr.zák. a § 250a ods. 1 Tr.zák. je chránený ten istý objekt - cudzí majetok.

Z hľadiska výšky spôsobenej škody rozdiel uvedených základných skutkových podstát je daný tým, že kým na naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák. postačí spôsobenie škody nepatrnej, na naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podľa § 250a ods. 1 Tr.zák. zákon vyžaduje pôsobenie škodu nie malej.

Každý skutok musí byť posúdený podľa všetkých zákonných ustanovení, ktorých znaky naplnil, pokiaľ nejde o prípad, kedy je súbeh vylúčený.

Ak by konaním páchatela bola spôsobená škoda nie malá, jeho konanie by bolo možné posúdiť len ako trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr.zák. Posúdenie toho istého konania aj ako trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 2 Tr.zák. by bolo vylúčené pre pomer špeciality.

Ak však konaním obvineného bola spôsobená škoda na cudzom majetku vyššia ako nepatrná, ktorá nedosiahla hranicu škody nie malej, potom uplatnenie pomeru špecialitu neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na absenciu znaku malej škody skutok totiž vôbec nemôže byť posúdený ako trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr.zák.

Preto nejde o súbeh tohoto trestného činu s trestným činom podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák. a nič nebráni tomu, aby bol skutok posúdený ako samostatný trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák., ak z dôkazov vyplýva, že všetky znaky tohto trestného činu boli konaním páchatela naplnené, osobitne potom tzv. podvodný úmysel v čase spáchania skutku.

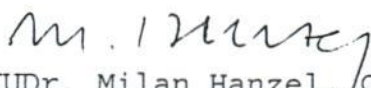
Toto stanovisko sa nevzťahuje na skutky spáchané 1.septembra 2003 a neskôr.

Od uvedeného dňa je účinný zákon č. 171/2003 Z.z., ktorým okrem iného v ustanovení § 250a ods. 1 Tr.zák. slová „škodu

nie malú alebo získa pre seba prospech nie malý" boli nahradené slovami „škodu nie nepatrnú alebo získa pre seba prospech nie nepatrný".

Uvedenou novelizáciou zákonodadca pre trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr.zák. určil rovnakú hranicu škody, aká sa vyžaduje pri trestnom čine podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr.zák.

Pre úplnosť treba uviesť, že ak sa dôkazmi preukáže, že v čase skutku páchatel pravdivo informoval spoločnosť poskytujúcu úvery, na základe týchto pravdivých údajov bolo rozhodnuté o poskytnutí úveru, a až neskôr stratil schopnosť dohodnutým spôsobom splácať poskytnutý úver s príslušenstvom, nepôjde o žiadny trestný čin bez ohľadu na to, či sa skutok stal pred alebo po 1. septembri 2003.

JUDr. Milan Hanzel, CSc.
generálny prokurátor
Slovenskej republiky